

Herdenking Birma-Siam Spoorweg en Pakan Baroe Spoorweg - 27 augustus

Juss Janssen

Welkom allemaal op deze mooie en bijzondere herdenkingsdag. En ook al is het een prachtige dag, we herdenken wel een verschrikkelijke wereldoorlog in het voormalig Nederlands-Indië. Een oorlog waar vele familieleden, vrienden en geliefden zijn overleden.

Zo ook mijn overgrootvader Dirk Douwes. Hij werd gevangen genomen en moest, net als vele anderen, ook als krijgsgevangene werken aan de Birma-Siam spoorlijn, ook wel de Dodenspoorlijn genoemd die in 16 maanden tijd is aangelegd. Rust was er nauwelijks, de mensen moesten bijna 24/7 doorwerken en dit heeft ruim 100.000 mannen het leven gekost.

Specifiek denk ik aan de Hellfire pass, een gigantische rots die de gevangenen hebben moeten uit hakken om het spoor er recht doorheen aan te kunnen leggen. Het heeft de naam Hellfirepass gekregen omdat ze 's nachts ook doorwerkten en overal vuurtjes moesten stoken om wat licht te hebben om te kunnen zien. Je moet je voorstellen dat het daar echt pikkedonker is in de jungle. Ik herinner mij dat mijn oma, moeder en ik er in 2003 doorheen zijn gelopen met een tour. Hoe prachtig de natuur daar is, hoe gruwelijk de gebeurtenissen zijn die daar hebben plaatsgevonden.

Daar loop je dan en zie je hoe gigantisch de uitgehakte V vorm uit de rots eigenlijk is. Ik probeerde me voor te stellen hoe het zou zijn geweest voor mijn overgrootvader en alle andere om zoiets met een bijteltje te moeten doen, als het goed is er ook dynamiet gebruikt voor t grootste deel maar absoluut niet met de veiligheidsvoorschriften van vandaag.

Mijn overgrootvader is 38 jaar geworden en ligt begraven in Kanchanaburi Thailand. Toen we daar met die tour waren, zijn we ook op die begraafplaats geweest en hebben we het graf bezocht. Mijn moeder vertelde dat ze haar opa daardoor nooit heeft gekend en dat dit misschien voor velen dus ook zo is. Daar mocht ik toen, als twaalfjarige, samen met de oudste vrouw ook een herdenkingskrans leggen. Het was toch een unieke ervaring met een mooie betekenis over mijn eigen familiegeschiedenis die ik nooit zal vergeten. En ook al had ik niks met geschiedenis op school, ik vind het nu één van de meest interessante onderwerpen.

Op school leert iedereen over de tweede wereldoorlog, maar ik beseft mij nu eigenlijk pas dat ik niks over Japan en Nederlands-Indië geleerd heb. Als je zoekt, zijn er veel documentaires en verhalen over te vinden en kunnen we nu nog leren van de overlevenden van die oorlog. Ik denk dat het daarom ook belangrijk is dat deze gebeurtenissen niet vergeten worden voor zowel de volgende generaties, waar het toch heel dichtbij komt, als de geschiedenis in het algemeen.

Nou wordt er altijd op 5 mei 1945 de vrijheid gevierd, maar dat was de dag waarin Nederland bevrijdt werd. Pas op 15 augustus 1945, na de twee atoombommen, gaf Japan zich over en kwam de Tweede Wereldoorlog officieel ten einde. Het is goed om ons dit telkens te beseffen.

We mogen echt dankbaar zijn dat wij geen oorlog hoeven mee te maken, waardoor we geen honger hoeven te lijden. We hoeven ook niet paranoïde en angstig te zijn dat we gevangen worden genomen en ons dwangarbeid laten verrichten waar we ons dan vervolgens letterlijk de dood in zouden werken...

Ik hoop heel erg dat we blijven herdenken, dat we blijven leren van de gebeurtenissen en dat we alles proberen om dit nooit meer te laten gebeuren!

Dankjulliewel